

פרשת יתרו - לראות את הקול

שמות פרק כ:

(טו) וְכָל הָעָם רְאִים אֶת הַקּוֹלֹת וְאֶת הַלְפִידִם וְאֶת קוֹל הַשֹּׁפָר וְאֶת הַקֶּהַר עֹשֶׂן וַיֵּרָא הָעָם וַיִּנְעוּ וַיַּעֲמֵדוּ מֵרָחֵק :
(טז) וַיֹּאמְרוּ אֶל מֹשֶׁה דַּבֵּר אֵתָּה עִמָּנוּ וְנִשְׁמָעָה וְאַל יְדַבֵּר עִמָּנוּ אֱלֹהִים פֶּן נָמוּת :
(יז) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל הָעָם אַל תִּירְאוּ כִּי לְבַעֲבוֹר נְסוּת אֶתְכֶם בָּא אֱלֹהִים וּבַעֲבוֹר תִּהְיֶה יְרֵאתוֹ עַל פְּנֵיכֶם לְבַלְתִּי תִחְטְאוּ :
(יח) וַיַּעֲמֵד הָעָם מֵרָחֵק וּמֹשֶׁה נִגַּשׁ אֶל הָעֶרְפֶּל אֲשֶׁר שָׁם הָאֱלֹהִים : פ

רשב"ם שמות פרק כ פסוק טו:

רואים את הקולות - הברד והאבנים, כדכתיב קולות אלהים וברד :

אבן עזרא שמות פרק כ פסוק טו:

וכל העם רואים את הקולות וכבר פירשתי טעם רואים את הקולות, כי כל ההרגשות מתחברות אל מקום אחד.

רש"י שמות פרשת יתרו פרק כ:

ראים את הקולות - רואין את הנשמע, שאי אפשר לראות במקום אחר :
את הקולות - היוצאין^ח מפי הגבורה :

דגל מחנה אפרים שמות פרשת יתרו:

וכל העם רואים את הקולות וגוי' (כ, טו). יש לפרש בזה על דרך ששמעתי משל מן אה"ז זללה"ה שהיה אחד מנגן בכלי זמר יפה מאוד במתיקות ועריבות גדול ואותם שהם שומעים זה לא יכלו להתאפק מגודל המתיקות והתענוג עד שהיו רוקדים כמעט עד לתקרה מחמת גודל התענוג והנעימות והמתיקות וכל מי שהיה קרוב יותר והיה מקרב עצמו לשמוע הכלי זמר היה לו ביותר תענוג והיה רוקד עד מאוד ובתוך כך בא אחד חרש שאינו שומע כלל הקול של כלי זמר הערב רק ראה שאנשים רוקדים עד מאוד והם בעיניו כמשתגעים ואומר בלבו כי לשמחה מה זו עושה ובאמת אילו היה הוא חכם וידע והבין שהוא מחמת גודל התענוג והנעימות קול של כלי זמר היה הוא גם כן רוקד שם והנמשל מובן,

ויש לפרש בזה וכל העם רואים את הקולות היינו שה' יתברך הופיע על כולם כאחד אור אלוהותו שהשיגו יחד כולם כשראו גודל השמחה כי מלאכי צבאות ידודן ידודן וכו' (שבת פ"ח ב) הבינו שהוא מחמת מתיקות ונעימות אור התורה הקדושה ודחקו עצמם לשמוע קול התורה אף על פי שהיו קצת חרשים מכבר שלא היו שומעים את הקולות הכל נעשו פקחין ועיינין פקוחין היה להם שהיו רואים החדוה והשמחה הגדולה הבינו שהוא בודאי את הקולות היינו נעימות ועריבות הקול של תורה אף על פי שהם לא השיגו זה נעימות התורה הבינו על ידי השמחה שהוא בודאי מגודל נעימות התורה ולכך דחקו עצמם לשמוע הקול ממש אולי ישיגו ויבינו נעימות אור התורה והמשכיל יבין :

תלמוד בבלי מסכת שבת דף פח עמוד ב:

ואמר רבי יהושע בן לוי : כל דיבור ודיבור שיצא מפי הקדוש ברוך הוא חזרו ישראל לאחוריהן שנים עשר מיל, והיו מלאכי השרת מדדין אותן, שנאמר "מלאכי צבאות ידדון ידדון" אל תיקרי ידדון אלא ידדון.

שפת אמת במדבר שבועות [תרל"ה]:

וכל העם רואים את הקולות פרש"י ז"ל שראו את הנשמע מה שאי אפשר לבו"ד כו'. ויש להבין מה צורך בנס הזה מה לי אם ישמעו הקולות בלי נס. ואפשר לומר כי ראוי ושמיעה הם ב' ענינים לא ראי זה כראי זה. ויש מעלה בכל א' וחסרון. כי הרואה מסתכל דבר הנראה בשלימות כמו שהוא בלי שינוי. אבל השומע נשתנה הקול בהכנסו באזניו ואינו ממש כפי המשמיע. וזה מעלת הראי'. ובשמיעה יש מעלה שמכניס השמיעה בקרבו ממש ע"י האוזן אבל הראי' היא מבחוץ.

מול זאת משמיענו הכתוב כי בניי' הי' להם ב' המעלות שקבלו את הדברות בבחי' רואין את הנשמע שאף שנכנסו לתוכם ממש מ"מ ראו הקולות בלי שום שינוי כנ"ל. וזכו לזה ע"י שהקדימו נעשה לנשמע כנ"ל:

שפת אמת ויקרא פסח [תרל"ט]:

וכמ"ש וכל העם רואים את הקולות. שהם דברים שא"י להוציאם בפה רק להשיג בעין השכל. כי כל מה שיכולין להוציא בפה הוא בכלל תורה שבע"פ. ושבתב הוא מה שאין הפה יכול להכיל כמ"ש ואלו פינו מלא שירה כו':

מאור ושמש¹ שמות פרשת יתרו:

וזה פירוש הפסוק וכל העם רואים את הקולות ואת הלפידים שראו הקולות שלהם שאמרו 'נעשה ונשמע', וראו הצירופים שנעשו על ידי אמירתם, וגם המלאכים שנבראו על ידי צירופי אותיות של הקולות שלהם. ואת הלפידים היינו התלהבות שלהם. וזהו שפירש רש"י ז"ל שהיו רואים את הנשמע פירוש, שהיו רואים מה שהם בעצמם היו משמיעים בקולם, שאמרו 'נעשה ונשמע' וראו הצירופים והיחודים אשר עשו חבריהם על ידי אמירת 'נעשה ונשמע' וגם המלאכים שנבראו על ידי הצירופים, כי המלאך אפשר לראות.

¹ ר' קלונימוס קלמן הלוי עפשטיין נולד בקרקא בשנת תקי"א (1751) לאביו ר' אהרן. היה תלמידם של ר' אלימלך מליזנסק ושל החוזה מלובלין ועוד מגדולי החסידות. נפטר בשנת תקפ"ג (1823). ספרו 'מאור ושמש' נחשב אחד מספרי היסוד בחסידות.